

Европейски икономически и социален комитет

NAT/498
Европа за ефективно
използване на ресурсите

Брюксел, 22 септември 2011 г.

СТАНОВИЩЕ

на

Европейския икономически и социален комитет

относно

**„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета,
Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите:**

**„Европа за ефективно използване на ресурсите —
водеща инициатива на стратегията „Европа 2020“**

COM(2011) 21 окончателен

Докладчик: г-н **Lutz Ribbe**

На 26 януари 2011 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

*„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите:
„Европа за ефективно използване на ресурсите — водеща инициатива на стратегията „Европа 2020“
СОМ(2011) 21 окончателен.*

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони и околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 6 септември 2011 г.

На 474-ата си пленарна сесия, проведена на 21 и 22 септември 2011 г. (заседание от 22 септември), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 120 гласа „за“, 13 гласа „против“ и 10 гласа „въздържал се“:

*

* *

1. Резюме

1.1 ЕИСК приветства водещата инициатива *„Европа за ефективно използване на ресурсите“*, но я счита за твърде неконкретна. Предвид глобалния мащаб на основните въпроси, свързани с околната среда, Комитетът се позовава на своите предложения за Конференцията на ООН за устойчивото развитие през 2012 г. и на работата си по Пътната карта за постигане до 2050 г. на икономика с ниска въглеродна интензивност¹.

1.2 Комитетът очаква от Комисията в обявените 20 отделни инициативи да се посочи съвсем ясно:

- какво точно се разбира под „ефективно използване на ресурсите“;
- какво може да се постигне още на сегашния етап чрез технологично оптимизиране и съответно
- в кои сектори трябва да се постигне обявената „значителна промяна“, как трябва да изглежда тя и с какви инструменти се планира да бъде осъществена;
- какви конкретни промени в поведението на производителите и потребителите се считат за необходими и по какъв начин могат да бъдат ускорени.

¹ CESE 1386/2011 и CESE 1389/2011 (все още не са публикувани в ОВ).

- 1.3 Няма никакво съмнение, че стратегията на ЕС „Европа 2020“ трябва да очертае пътя за устойчива икономика с ефективно използване на ресурсите. Въпреки това остава целесъобразно разделението на задачите между стратегията за устойчиво развитие и стратегията на ЕС „Европа 2020“.
- 1.4 ЕИСК не разбира защо инициативата за ефективно използване на ресурсите е включена в рамките на стратегията на ЕС „Европа 2020“. Комитетът разглежда инициативата по-скоро като конкретизиране на приетата през 2001 г. и преразгледана през 2006 г. стратегия за устойчиво развитие – дори само поради обстоятелството, че нейният целеви хоризонт във времето е далеч отвъд рамките на 2020 г. ЕИСК се застъпва за съживяване на стратегията за устойчиво развитие, която по негово мнение се пренебрегва от Комисията.

2. Предварителна бележка

- 2.1 Малко преди Комисията да отправи искане към ЕИСК за изготвяне на настоящото становище относно „водещата инициатива за ефективно използване на ресурсите“, Бюрото на Комитета беше решило да изготви становище по собствена инициатива относно състоянието и положението на стратегията на ЕС за устойчиво развитие на ЕС.

- 2.2. Органите на ЕИСК решиха да обединят двете теми в настоящото становище.

3. Европа за ефективно използване на ресурсите – водеща инициатива на стратегията „Европа 2020“

- 3.1 Публикуваната от Комисията и разглеждана тук водеща инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“ е една от 7-те нови водещи инициативи, които Комисията поставя в рамките на стратегията на ЕС „Европа 2020“.

- 3.2 В съобщението Комисията – не за първи път – заявява, че настоящото интензивно използване на ресурси не само прекалено замърсява планетата в екологично отношение, но също така застрашава сигурността на доставките, още повече че страните с нововъзникващи икономики и развиващите се страни се стремят да достигнат равнището на благосъстояние на развитите страни; благосъстояние, което не се основава на устойчиви модели на производство и потребление.

- 3.3 В рамките на тази водеща инициатива е предвидено още през 2011 г. да бъдат публикувани общо 20 отделни инициативи, които да допринесат за постигането на ефективно използване на ресурсите в Европа. Според Комисията това може да бъде постигнато само чрез *„технологични подобрения, значителна промяна в енергийните, промишлените, земеделските и транспортните системи, както и промени в поведението ни на производители и потребители“*.

- 3.4 Комисията заявява, че съществува необходимост от „нови продукти и услуги, както и (...) нови начини за намаляване на използваните суровини и енергия“, както и че за целта трябва да бъдат предприети съгласувани действия, които да имат политическа тежест.
- 3.5 На първо място обаче трябва да се направи „последователен анализ на причините, поради които някои ресурси не се използват ефективно“, за да може след това да бъде приложен „един сложен подход с взаимно свързани аспекти, при който се използват оптимално синергиите и се изгражда баланс между различните области и политики“.
- 3.6 Главната цел на тази водеща инициатива е да се работи за „споразумение за дългосрочна визия“, което обхваща периода до 2050 г. и показва как изглежда една икономика с ниски емисии, по какъв начин могат да се преустроят енергийната и транспортната система, както и как „икономическият растеж може да бъде отделен от използването на ресурси“.
4. **Общи бележки относно водещата инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“ и връзката ѝ със Стратегията за устойчиво развитие**
- 4.1 ЕИСК приветства инициативата на Комисията, като счита, че тя е основен елемент на Стратегията за устойчиво развитие, но не може да я замести.
- 4.2 Споделя мнението на Комисията, че в рамките на стратегията на ЕС „Европа 2020“ трябва да бъдат зададени насоките за развитие до 2050 г. и след това. Той обаче си задава въпроса защо Комисията обвързва водещата инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“ със стратегията на ЕС „Европа 2020“, а не я представя – което би било значително по-разумно – като конкретизация на Стратегията за устойчиво развитие. Дори само фактът, че в съобщението на Комисията по-често се говори за 2050 г., отколкото за 2020 г., показва, че тук става дума за задача с дългосрочен характер.
- 4.3 Твърдението на Комисията, че са необходими не само технически подобрения, значителна промяна в енергийните, промишлените, земеделските и транспортните системи, но и промени в поведението на производителите и потребителите, съвпада с позицията на ЕИСК, вече изразена в неговото проучвателно становище от 28 април 2004 г. относно „Оценка на Стратегията на ЕС за устойчиво развитие“. ЕИСК обаче вече отбеляза на времето, че за успеха на политиката в областта на устойчивото развитие е безусловно необходимо да се посочи възможно най-конкретно какви промени са необходими и как трябва да бъдат осъществени.

- 4.4. Именно това липсва в съобщението. То звучи добре, но не е достатъчно конкретно. Затова ЕИСК счита, че е абсолютно необходимо в двадесетте отделни инициативи, които следва да бъдат представени, много точно да се опишат промените, които трябва да бъдат направени, къде точно следва да се очаква съпротива срещу тези промени и как, с какви конкретни мерки, тази съпротива следва да бъде преодоляна.
- 4.5 Във връзка с това Комитетът счита за много полезна използваната от Комисията структура, включваща:
- технологични подобрения;
 - значителна промяна в енергийните, промишлените, земеделските и транспортните системи и
 - промени в поведението ни на производители и потребители.
- Следователно Комисията би трябвало съответно да поясни какво може да се постигне чрез технологични подобрения, кои са техните граници и, накрая, защо е необходима значителна промяна в определени области на живота и на икономиката.
- 4.6 Преди това обаче е действително необходимо да се направи споменатият „последователен анализ“ на причините, поради които понастоящем ресурсите все още продължават да не се използват ефективно. Комитетът разглежда като слабост на съобщението, че липсва именно такъв анализ.
- 4.7 ЕИСК споделя само частично тезата на Комисията, че неефективното използване на ресурсите е резултат от липсата на информация за това колко струва то в действителност на обществото. Защото например разходите по очертаващото се изменение на климата и загубите на биоразнообразие са описани по впечатляващ начин съответно в т.нар. „доклад Stern“ и в Доклада за икономиката на екосистемите и биологичното разнообразие (ТЕЕВ - The Economics of Ecosystems and Biodiversity). Въпреки това обаче все още няма никакви съществени промени.
- 4.8 Причините за сегашната неефективност вероятно се коренят по-скоро в следното:
- а) все още няма реален обществен консенсус по отношение на оценката на сегашното положение („какво значи ефективност/неефективност? Доколко устойчиви/неустойчиви сме/са определени сектори на икономиката всъщност днес?“);
 - б) налице е сериозна липса на яснота по отношение на това какво всъщност е „устойчиво развитие“, „зелена икономика“ или „икономика с ефективно използване на ресурсите“. На практика не съществува едно ясно общовалидно пояснение или определение, какво означават те съответно за отделните области на политиката;
 - в) налице са – в зависимост от конкретните интереси – напълно противоположни схващания по въпроса какви конкретни качествени и количествени промени следва да бъдат осъществени, по какво би следвало да се отличават бъдещите форми на развитие от днешните, как ще се отразят те на ежедневния живот и на икономиките.

- 4.9 Комисията с право отбелязва в съобщението, че управлението на икономиката по начин, несъответстващ на устойчивото развитие, днес води до повишаване на благосъстоянието, на което се радват много хора (и до което други нямат достъп). Отрицателните последици от управлението на икономиката в разрез с устойчивото развитие ще засегнат с пълна сила едва следващите поколения, които ще трябва да ги понесат.
- 4.10 За политиците, икономиката и гражданското общество е трудно да признаят този факт и да извлекат необходимите поуки от него. Към това се прибавя и утежняващото обстоятелство, че едва ли можем да си представим как едно „ново благосъстояние“ би могло да се гарантира например само с една десета от сегашния разход на енергия. Тази несигурност предизвиква страхове и опасения, към които трябва да се отнесем извънредно внимателно².

Технологични подобрения, значителна промяна и промени в поведението

- 4.11 В сравнение с формулираните във водещата инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“ нови цели (редуциране на емисиите на CO₂ с 80 до 95 %), заложените досега в рамките на ЕС количествени цели, а именно намаляване на въглеродните емисии с 20 % до 2020 г., изглеждат незначителни. Защото намаляването на емисиите на парникови газове с 20 % може да бъде реализирано сравнително лесно предвид все още недостатъчната техническа ефективност на настоящата система и с оглед на наличието на нови, технически оптимизирани технологии. Но дори при осъществяването на предишната, многократно по-ниска, но все още недостатъчна цел, се чува и продължават да се чуват много „предупредителни“ гласове, според които и предвидените технологични мерки и оптимизация биха поставили под въпрос „конкурентоспособността на икономиката“. Резултатът: дори онова, което може да бъде постигнато със средствата на технологичните подобрения без намаляване на потреблението, не се прилага последователно към днешна дата. Ясно е, че ще има още по-силна съпротива срещу по-мощни мерки (ключовата дума е значителна промяна).

²

ЕИСК още през 2004 г. в своето становище NAT 229 посочи този факт и напразно призова Комисията да посвети специално внимание на това обстоятелство.

- 4.12 ЕИСК счита, че е необходимо да се подчертае много категорично, че технологичните подобрения на ефективността са от голямо значение за постигането на целите. Дори и най-добрите от гледна точка на ефективно използване на ресурсите технологии обаче не бива да бъдат автоматично приравнявани към понятието „устойчивост“. Един пример: германската автомобилна индустрия, която успя да попречи на въвеждането на предвидените от Комисията стриктни пределно допустими стойности за вредни емисии (120 g CO₂/км), се хвали с най-новите си технически достижения. Така например особена гордост за Audi е фактът, че новият A7 (обем на двигателя 2,7 литра) с мощност 180 конски сили изразходва „само“ около 6,8 литра дизел на 100 км (което означава емисии от 180 g CO₂/км). Ако се направи сравнение с предишните показатели на емисиите в същия клас автомобили, със сигурност става дума за значителен напредък по отношение на ефективността, но това обаче няма нищо общо с понятието за устойчивост. Audi A7 не е нито устойчив, нито използва ефективно ресурсите! Този модел по никакъв начин не е израз на една нова „зелена икономика“, а е по-скоро добро доказателство за това, че дефицитните суровини могат да бъдат изразходвани и с уж ефективни технологии и че следователно е наложителна една напълно нова политика на мобилност на хора и стоки.
- 4.13 ЕИСК изразява съжаление, че в рамките на водещата инициатива Комисията споменава само между другото и в няколко изречения разглеждането на въпроса с решаващо значение, а именно че сегашният модел на благосъстояние на обществото в западния свят се основава твърде много на употребата на евтина енергия и нарастващо и често пъти неефективно използване и оборот на материали.
- 4.14 Водещата инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“ или, още по-добре: една преразгледана стратегия за устойчиво развитие, би трябвало да се занимае много по-сериозно с това обстоятелство. В съобщението на Комисията на няколко места се говори за постигането на „баланс между различните области и политики“, които са препятствие за по-ефективен подход за използване на ресурсите, но те нито са описани ясно, нито се посочва с какви средства политиките предвиждат да бъде решен този въпрос.
- 4.15 Трудностите по справянето с тези различни области и политики обаче се виждат понастоящем в Германия, където беше взето решение за основно преустройство на енергийния сектор, без да се поставя под съмнение целта за намаляване на емисиите на CO₂.

Значителна промяна

- 4.16 Голямата задача, пред която сме изправени, е да формулираме, да разработим и да осъществим „значителна промяна“, „нова“ икономика и следователно нова конкурентоспособност на икономиката (също и в световен план). Времената на евтина енергия и евтини суровини постепенно остават в миналото поради тяхното свръхпотребление и изчерпване, а наше задължение пред бъдещите поколения е да се научим да споделяме разумно ограничените природни ресурси. Ето защо политиците трябва много по-ясно да заявят, че всъщност конкурентоспособността на една икономика, която се основава на евтина енергия и на свръхпотребление на природни ресурси и която освен това може да екстернализира екологичните разходи, няма абсолютно никакво бъдеще в дългосрочен план. В обществено-политически аспект би трябвало да се търсят пътища не за запазването на тази система, а за нейната промяна.
- 4.17 Една водеща инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“ може да даде значителен принос за това, но тя сама по себе си не може да постигне тази цел. Защото въпросът за ефективното използване на ресурсите не разглежда други аспекти на устойчивостта. Поради това беше разработена стратегията за устойчиво развитие, която трябва да очертае и да положи началото на постепенното обществено и икономическо преустройство на Европа и неговото свързване с въпросите на справедливостта между поколенията и по-справедливо разпределение на ресурсите.
- 4.18 Водещата инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“ не успява дори да даде определение на понятието „ефективно използване на ресурсите“. Това е още една слабост, на която ЕИСК би искал да обърне внимание. Би било добре в рамките на т.нар. „принцип на водещия играч“ за всеки продукт, процедура и сектор да се насърчи по-точното описание на най-новите технологии, които се считат за ефективни от гледна точка на използването на ресурсите. Комисията вече направи първите стъпки в тази посока, например чрез етикетването на енергийната ефективност на хладилниците.
- 4.19 Няма съмнение, че за създаването на структури за ефективно използване на ресурсите трябва да се използват различни инструменти. Един от тях е ценообразуването на продуктите, което според Комисията ще играе важна роля. Изявлението ѝ, че мерките трябва *„да са по-ясно насочени към определянето на „правилните цени“ и към това цените да бъдат направени прозрачни за потребителите(...), така че цените да отразяват пълните разходи за ресурси за обществото“*, е напълно вярно. Тази констатация обаче не представлява никакво ново откритие през 2011 г. Не е новост и това, че ЕИСК винаги е призовавал за съответната „интернализация на външните разходи“. Проблемът е, че се прави твърде малко, а това се дължи не само на Комисията и държавите-членки, но и на съпротивата на сектори от икономиката, които не виждат никаква полза от това, а дори напротив – биха били засегнати „отрицателно“ от исканата значителна промяна. Политиците трябва да успеят да преодолеят постепенно тази съпротива.

- 4.20 За да се постигне това, е абсолютно необходимо да се посочи по какъв начин се предлага да се работи в посока на *„определянето на правилните цени и към това цените да бъдат направени прозрачни за потребителите“*. В стратегията обаче липсват съответни индикации.
5. **Взаимодействие между политиката и гражданското общество, ефективното използване на ресурсите, стратегията „Европа 2020“ и устойчивостта. Или: необходимо е добро управление.**
- 5.1. Ако се постига твърде бавен напредък към устойчивото развитие, установяването на *„зелена икономика“* или промяната към икономика на ефективно използване на ресурсите, би било добре политиките да разгледат задълбочено причините за това. ЕИСК вече посочи по-горе някои отговори.
- 5.2 Бавно, много бавно се налага схващането, че промените в сегашната икономическа система наистина трябва да бъдат *„радикални“*, за да може действително да се говори за устойчивост на развитието. ЕИСК приветства факта, че в съобщението на Комисията във връзка с това са посочени някои конкретни стойности, напр. че до 2050 г. емисиите на CO₂ трябва да бъдат намалени с 80% до 95%. Когато тези цели бяха съобщени за първи път, председателят на Европейската комисия Ватрослав Зайчаров заяви, че сме изправени пред една *„нова индустриална революция“*, която трябва да осъществим.
- 5.3 ЕИСК отново посочва в рамките на настоящата дискуссия, че продължава да счита за належащо провеждането на задълбочено обсъждане на понятието растеж. Съответните становища на Комитета на тема *„Отвъд БВП“* са известни на Комисията и Съвета. В тях се посочва ясно, че старият икономически постулат *„растежът означава благосъстояние“* днес вече не работи.
- 5.4 За съжаление не се говори достатъчно за това нито в рамките на водещата инициатива *„Европа за ефективно използване на ресурсите“*, нито в стратегията *„Европа 2020“*. Напротив, от посоченото там остава впечатлението, че растежът представлява ценност сам по себе си.
- 5.5 В стратегията *„Европа 2020“* четем, че *„в центъра на Европа 2020“* са поставени три основни приоритета:
- *„интелигентен растеж: изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;*
 - *устойчив растеж: стимулиране на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите;*
 - *приобщаващ растеж: стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до икономическо, социално и териториално сближаване.*
- Тези три приоритета се допълват взаимно и предлагат визия за социална пазарна икономика на Европа за 21-ви век. “*

- 5.6 ЕИСК си задава въпроса какъв сигнал желаят да дадат Комисията и Съветът чрез подобни формулировки. Следва ли обществото да изтълкува това в смисъл, че преди е съществувал икономически растеж, който не се е основавал на знания и иновации? Политиката не е ли имала винаги за цел да насърчава високото равнище на заетост, както и социалното и териториалното сближаване? И водят ли тези различни „философии на растежа“ автоматично до устойчиво развитие? Ако това е така, защо Комисията и Съветът вече не използват понятието „устойчивост“, защо се описва визия за „европейска социална пазарна икономика за 21-ви век“, а не за „социално-екологична пазарна икономика“?
- 5.7 Комисията е съвсем наясно, че последователното опазване на ресурсите например може да стане причина брутният вътрешен продукт да намалее, вместо да нарасне. Ако чрез въведената забрана за продажбата им всички конвенционални електрически крушки бъдат заместени от енергоспестяващи крушки, ако сградите бъдат систематично изолирани и се прилагат всички мерки за икономии на енергия, потреблението на енергия ще намалее драстично, като по този начин ще намалее и БВП. Затова ЕИСК отново обръща внимание, че:
- трябва да се даде ново определение на „растежа“ и
 - БВП не е единица, която измерва и дава информация за щастието, благосъстоянието, състоянието на околната среда, здравето или социалната справедливост.

Новата индустриална „революция“ – революция на отговорността

- 5.8 Когато председателят на Комисията Varoso говори за „нова индустриална революция“, той е прав единствено що се отнася до радикалността на възможните промени. Бъдещето изисква нов модел на производство и потребление. Varoso знае, разбира се, много добре, че понятието „революция“ е напълно неуместно в обществено-политически аспект и може да предизвика страхове. Революциите тръгват от потиснатото мнозинство, което иска да промени непоносимата вече ситуация бързо и трайно чрез смяна на „властимащите“.
- 5.9 Въпреки това в дебата за устойчивото развитие и съответно за ефективното използване на ресурсите не се говори за подобна ситуация. Напротив, тук не става дума за потиснато мнозинство, което би въстанало срещу властимащите структури. Всъщност се живее много добре в едно общество, което всяка година потребява количество нефт, което се създава за близо 5 милиона години, и което годишно унищожава 10 000 пъти повече биологични видове, отколкото би унищожила еволюцията.

- 5.10 Това ни изправя пред задачата и въпроса, как в днешното поколение да се възпита колективно чувство за отговорност спрямо бъдещите поколения и как да се осъществи обществен натиск за извършване на реалните промени, включително когато те предполагат лишения.
- 5.11 Във връзка с това е от основно значение гражданското общество и икономиката да бъдат включени по подходящ начин в този процес от самото начало. Именно това беше и продължава да бъде досегашната задача на стратегията за устойчиво развитие на ЕС, приета през 2001 г. в Гьотеборг.

Стратегията за устойчиво развитие на ЕС – докъде сме стигнали?

- 5.12 В продължение на много години ЕИСК следи внимателно и ангажирано Стратегията на ЕС за устойчиво развитие, приета от Европейския съвет през 2001 г. От самото начало ЕИСК призовава да се обърне максимално внимание именно на тази дългосрочна стратегия.
- 5.13 ЕИСК постоянно (и често) призовава Стратегията за устойчиво развитие да осигури на гражданите, на икономиката и на асоциациите, но също така и на политиките **ясни насоки**, а по този начин и **качествени и количествени цели**. Краткосрочните и средносрочните решения следва да бъдат насочени в тази посока, а всички политически сфери на ЕС следва да бъдат ориентирани спрямо вижданията за целите на Стратегията за устойчиво развитие.
- 5.14 Също толкова често обаче ЕИСК е изразявал и съжаление, че Стратегията за устойчиво развитие по негово мнение не само е твърде неясно формулирана, но и е пренебрегвана на политическо равнище.
- 5.15 Комитетът приветства също факта, че в преразгледаната Стратегия за устойчиво развитие от 2006 г. Европейският съвет му определя особена роля, а именно да изразява становище по изготвяните на всеки две години от Комисията доклади за напредъка. Действително през 2007 и 2009 г. Комисията публикува съответни доклади за напредъка, които Комитетът коментира и на които направи оценка **впоследствие**; но всъщност поисканите становища на ЕИСК **не** бяха взети под внимание преди изготвянето на тези доклади на Комисията.
- 5.16 Следващият доклад за напредъка следва – ако се спази определеният от Европейския съвет двугодишен цикъл – да се публикува през тази година; въпреки това, обаче, по всичко личи, че това няма да се случи. Досега Комисията не е поискала становище от ЕИСК.

- 5.17 В „Работната програма на Комисията за 2011 г.“³ няма индикации за това, че Комисията ще представи такъв междинен доклад, тъй като Стратегията за устойчиво развитие въобще не се споменава в този документ от 51 страници. Документът се позовава на невероятно много и най-различни стратегии на ЕС, но не и на Стратегията за устойчиво развитие. ЕИСК изразява дълбоко съжаление във връзка с това.
- 5.18 ЕИСК счита, че поради това около Стратегията за устойчиво развитие царят забележително спокойствие, даже прекалено спокойствие. Много от политическите обещания, дадени в Стратегията за устойчиво развитие, като например изготвянето на списък на инвестиции, вредни за околната среда, не бяха спазени. В ежедневния политически дневен ред става дума единствено за стратегия „Европа 2020“, която от своя страна няма реална връзка със Стратегията за устойчиво развитие.
- 5.19 Изключително лош сигнал към гражданското общество е това, че вече почти няма политическа дискусия и комуникация относно Стратегията за устойчиво развитие. ЕИСК си задава въпроса защо това е така и как обществото да тълкува това. Комисията трябва да осъзнае, че у хората започва да възниква впечатлението, че множеството кризи⁴ през последните месеци и години са изисквали толкова голямо и изключително внимание от страна на политиците, че дългосрочната политика е била напълно изгласана на заден план.
- 5.20 В същото време все повече хора – напълно оправдано, както счита ЕИСК – си задават въпроса дали тези, възникващи кумулативно в най-различни политически сфери кризи, а) не са тясно свързани помежду си и б) дали не са израз на или последица от неустойчиви икономически дейности.
- 5.21 Докладът на Председателството на Съвета *„Преглед на Стратегията на ЕС за устойчиво развитие (2009)“*⁵ може да се тълкува изцяло в смисъл, че поне Съветът е наясно, че това е наистина така. Още в първото изречение на документа четем: *„В много отношения настоящото развитие на ситуацията не е устойчиво; пределите на капацитета на планетата се превишават, а социалният и икономическият капитал са подложени под натиск. Макар неколкратно да бе заявено, че е необходима промяна, резултатите са ограничени.“* Докладът е по същество пледоария за Стратегията за устойчиво развитие, която *„представлява дългосрочна перспектива и рамка на политиката, която предоставя насоки за всички политики и стратегии на ЕС(...). Предизвикателството е да се гарантира, че СУР упражнява реално влияние върху политиките на ЕС, за да се гарантира съгласуваност между краткосрочните и дългосрочните цели, и между отделните сектори.“*

³ СОМ(2010) 623 окончателен от 27.10.2010 г.

⁴ Ето само някои от тях: финансова криза/криза на еврото, енергийна криза, криза, свързана с изменението на климата, криза в биоразнообразието, проблеми, свързани с глада.

⁵ Вж. Документ на Съвета 16818/09 от 1.12.2009 г.

- 5.22 По този начин всеобхватната политическа рамка, която трябва да формира Стратегията за устойчиво развитие на ЕС, за което призовава ЕИСК и която Съветът счита за важна, понастоящем все още съществува най-много като изискване в стари документи и в някои речи, но не и в политическата действителност. Нито водещата инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“, нито стратегията „Европа 2020“ могат да запълнят тази празнота.
- 5.23 ЕИСК счита, че съществува голяма опасност гражданите да загубят общия поглед върху развитието. Не само защото междуременно остава непълно неясно коя стратегия съществува и следва да се спазва всъщност, но и защото понятията допълнително ги объркват. Така например в стратегията „Европа 2020“ непрекъснато се говори за растеж в най-различни форми, но понятията „устойчивост“ или „устойчиво развитие“ вече изобщо не се появяват.
- 5.24 Ето защо ЕИСК счита за целесъобразно Комисията да посочи много скоро и много категорично по какъв начин са свързани стратегията „Европа 2020“ и Стратегията за устойчиво развитие. Комитетът отново се застъпва за това да бъде съживена Стратегията за устойчиво развитие, а стратегията „Европа 2020“ да се разглежда като извънредно важен елемент за задаване на насоките за промяната в основни сектори на икономиката.

Брюксел, 22 септември 2011 г.

Председател
на
Европейския икономически и социален
комитет

Staffan Nilsson
